

Vlaams
Parlement

ingediend op **796** (2020-2021) – Nr. 2
14 juni 2021 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid,
Gezin en Armoedebestrijding
uitgebracht door Tine van der Vloet en Ann De Martelaer

over het voorstel van resolutie

van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Freya Saeys,
Katja Verheyen, Maaïke De Rudder en Koen Daniëls

over een totaalaanpak van kindermishandeling

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding:

Voorzitter: Stefaan Sintobin.

Vaste leden:

Koen Daniëls, Lorin Parys, Elke Sleurs, Tine van der Vloet, Katja Verheyen;

Immanuel De Reuse, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters;

Maike De Rudder, Katrien Schryvers;

Freya Saeys, Maurits Vande Reyde;

Ann De Martelaer, Jeremie Vaneekhout;

Freya Van den Bossche.

Plaatsvervangers:

Allessia Claes, Piet De Bruyn, Freya Perdaens, Sarah Smeyers, Annabel Tavernier;

Yves Buysse, Ilse Malfroot, Frieda Verougstraete-Deschacht;

Vera Jans, Kurt Vanryckeghem;

Gweny De Vroe, Emmily Talpe;

Johan Danen, Celia Groothedde;

Conner Rousseau.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

Documenten in het dossier:

796 (2020-2021) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

1. Toelichting door Katrien Schryvers	4
1.1. Detectie.....	4
1.2. Gemandateerde voorzieningen.....	5
1.3. Samenwerking tussen Justitie en Welzijn	5
2. Bespreking	6
3. Stemming	13
Gebruikte afkortingen.....	14

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding besprak het voorstel van resolutie over een totaalaanpak van kindermishandeling tijdens haar vergadering van 8 juni 2021.

(Deze commissievergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

1. Toelichting door Katrien Schryvers

Volgens *Katrien Schryvers* zijn er geen precieze cijfers over kindermishandeling, maar bleek uit het schoolonderzoek *Geweld*, gemeten en geteld uit 2018 dat in Vlaanderen 54 procent van de kinderen al slachtoffer werd van emotioneel geweld, 31 procent van fysiek geweld en 7 procent van seksueel geweld. Dat zijn enorme cijfers. In 2020 ontvingen de Belgische jeugdparketten maar liefst 91.402 meldingen over verontrustende opvoedingssituaties of 250 meldingen per dag.

Mishandeling bij kinderen laat diepe sporen na en belemmert de ontwikkeling en de mogelijkheden over de hele levensloop, zelfs tot in volgende generaties. Problematieken zoals trauma, onveilige hechting, depressie, laag zelfbeeld, chronische stress, middelengebruik, zelfverwonding, zelfdodingsgedachten en -pogingen komen vaker voor bij mensen die als kind slachtoffer werden van mishandeling. Wie als kind mishandeld werd, loopt bovendien een groter risico om later de eigen kinderen bloot te stellen aan vormen van mishandeling.

Kindermishandeling is een complexe problematiek, waarbij vaak verschillende factoren spelen. Het beleid vergt dan ook een totaalaanpak, gaande van preventie over snelle detectie en aangiftebereidheid tot effectief een einde maken aan verontrustende en gevaarlijke situaties.

De problematiek kwam in de commissie al vaak aan bod met in juni 2020 twee hoorzittingen naar aanleiding van de documentaire *Als je eens wist* (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 411/1). Dat gaf de leden zicht op de uitdagingen en concrete beleidsmaatregelen voor een betere aanpak van kindermishandeling. Ook het gezamenlijke memorandum van de VK's en het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling biedt waardevolle informatie.

Dit thema grijpt iedereen aan en de getuigenissen doen parlementsleden afvragen wat ze vanuit hun positie kunnen doen om die kwetsbare kinderen beter te beschermen, om ervoor te zorgen dat ze geen mishandeling meemaken en om – als er toch mishandeling – te zorgen voor gepaste hulpverlening en een reactie vanuit de maatschappij.

In het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp worden al heel wat stappen gezet in de richting van een performant jeugdhulpbeleid, waaronder betere opvolging van verontrustende opvoedingssituaties door de erkenning van gemandateerde voorzieningen. Op basis van de eerste evaluatie van dat decreet in 2020 kunnen bijsturingen worden doorgevoerd (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 381/1). De problematiek van kindermishandeling kwam toen ook aan bod en is dermate ernstig dat ze specifieke aandacht verdient.

Dit voorstel van resolutie focust op een brede aanpak waarin de diverse aspecten met betrekking tot kindermishandeling worden belicht en waarmee het beleid mee een verschil kan maken.

1.1. Detectie

Het is belangrijk dat iedereen alert is voor verontrustende situaties. Met het zogenaamde knipperlichtsysteem worden signalen gedetecteerd en samengelegd waardoor het knipperlicht gaat branden, en ingrijpen of opvolgen nodig is. Dat gebeurt

echter nog te weinig. Een eerste stap is om zowel burgers als hulpverleners goed in te lichten over signalen die mogelijk kunnen wijzen op kindermishandeling. Wie kindermishandeling of een vermoeden ervan wil melden, moet weten waar dat kan en dat het anoniem kan. Het informeren van burgers moet zo breed gaan dat ook kinderen worden aangesproken opdat ook zij situaties die niet aanvaardbaar zijn leren herkennen, en kunnen en durven melden.

Bij hulpverleners bestaat dikwijls handelingsverlegenheid om een vermoedelijk geval van kindermishandeling te melden. Het komt er daarom op aan om hen al van in de opleiding te sensibiliseren en hen voor ogen te houden dat het beroepsgeheim ondergeschikt is aan het belang van een kind. Duidelijke handelingskaders kunnen daarbij zeker een houvast zijn, zoals de kindreflex. De indieners zijn ervan overtuigd dat de kindreflex ook zijn nut heeft in het onderwijs, de brede gezondheidszorg en zelfs in de recreatieve sectoren waar volwassenen intensief met kinderen in contact komen.

1.2. Gemandateerde voorzieningen

Het voorstel van resolutie vraagt betere samenwerking tussen de verschillende diensten. Eerstelijns hulpverleners zoals CAW, CLB en Kind en Gezin hebben ook verantwoordelijkheid om verontrustende thuis- en opvoedingssituaties aan te pakken. Nog te veel worden moeilijkere verontrustende situaties doorgeschoven tussen verschillende organisaties zodat de nodige hulp uiteindelijk niet bij het kind en het gezin zelf terechtkomt.

De VK's hebben behoefte aan het stroomlijnen van de werking en het delen van goede praktijken want momenteel kan de aanpak sterk verschillen naargelang de regio. Het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling dient daarin een begeleidende rol op te nemen.

Het werkterrein van de gemandateerde voorzieningen is in de praktijk niet altijd even duidelijk afgebakend. Er wordt daarom gevraagd dat er monitoring wordt opgezet van de dossiers die bij de gemandateerde voorzieningen worden aangemeld en de trajecten die vervolgens worden afgelegd, zodat de resultaten van het beleid beter in kaart kunnen worden gebracht.

Bovendien lijkt het belangrijk om één aanspreekpunt voor maatschappelijke noodzaak te realiseren zodat de gemandateerde voorzieningen zich kunnen blijven concentreren op hun kerntaak en er langetermijnopvolging kan gebeuren.

Ouders en kinderen die in een vrijwillig hulpverleningstraject zitten met een VK of een OCJ maar het niet eens zijn met een bepaalde beslissing of handelingswijze van de gemandateerde voorziening moeten ook terechtkunnen bij het cliëntenforum.

1.3. Samenwerking tussen Justitie en Welzijn

Het is belangrijk dat er samenwerking is tussen Justitie en Welzijn. Daarom juichen de indieners het recente initiatief van de Vlaamse Regering tot het oprichten van een nieuw expertisepлатform toe.

Het voorstel van resolutie vraagt om in het bijzonder in te zetten op daderpreventie. Er wordt niet alleen gevraagd naar beschikbare en kwaliteitsvolle begeleiding van daders, maar ook naar het vertalen van wetenschappelijke inzichten naar de praktijk. Er zijn immers grote verschillen in visies bij de regionale parketten over het opleggen van daderhulpverlening. Met het gebruik van risicotaxatie-instrumenten kunnen justitieassistenten het risico op herval beter inschatten en kunnen meer afgestemde behandelingstrajecten worden uitgewerkt. Niet alleen bestraffing maar ook gerichte daderhulpverlening kan het risico op herhaling van feiten doen afnemen.

Er moet ook samenwerking zijn tussen de verschillende spelers in het welzijnslandschap. Er zijn immers heel wat factoren die het risico op kindermishandeling kunnen beïnvloeden en de draagkracht van ouders op de proef kunnen stellen, zoals ziekte, financiële of mentale problemen, middelenverslaving of trauma's uit de eigen kindertijd. Daarom is het belangrijk dat er bij de aanpak van het probleem aan de slag wordt gegaan met het hele gezin en dat er aan alle risicofactoren wordt gewerkt. Er moet worden ingezet op contextbegeleiding, het volgen van een ketenaanpak en het nastreven van een multidisciplinaire werking, waarbij aandacht wordt geschonken aan het versterken van de eigen kracht en het netwerk. Een aanklampende houding is daarbij vaak nodig. Uithuisplaatsingen of verplicht opgelegde hulp moeten altijd proportioneel en in het belang van het kind zijn.

De maatschappij moet er zijn voor elk kind dat slachtoffer is van fysiek, emotioneel of seksueel geweld. Dat vraagt een totaalaanpak en een brede verantwoordelijkheid van de hele maatschappij, elke hulpverlener, Justitie, politie enzovoort. Met dit voorstel van resolutie willen de indieners de noodzaak aan deze brede en gecoördineerde aanpak van de complexe problematiek van kindermishandeling benadrukken. De voorstellen zijn complementair met en omkaderen het samenwerkingsplatform dat de Vlaamse Regering recent bekendmaakte en hebben als gemeenschappelijke rode draad dat elk kind moet kunnen opgroeien in een veilige omgeving.

2. Bespreking

Voor *Freya Saeys* is sensibilisering van alle mogelijke betrokkenen belangrijk, zoals ouders om het taboe van kindermishandeling te doorbreken en om hulp te durven vragen, de ruime gemeenschap om handelingsverlegenheid te doorbreken en kinderen zelf opdat ze de moed zouden vinden om melding te doen. Bij veel mensen is er een vorm van handelingsverlegenheid. Ze merken zaken op, maar durven geen actie te ondernemen en weten ook vaak niet waar ze terecht kunnen. Dat geldt ook voor hulpverleners. Als daaraan geremedieerd kan worden, kunnen er al belangrijke stappen worden gezet. Het hulpverleningslandschap beter bekendmaken, is daarin een belangrijke stap.

Er moet ook blijvend gesensibiliseerd worden omtrent de grenzen van het beroepsgeheim. Bij hulpverleners is het beroepsgeheim, samen met het niet graag doorbreken van een vertrouwensband met de cliënt, een van de belangrijkste redenen om kindermishandeling niet te melden. In het voorstel van resolutie wordt daarom gepleit voor een duidelijk toepasbaar afwegingskader of een protocol van aanpak. Daarbij is de verdere uitbouw van de kindreflex belangrijk met een uitbreiding naar leerkrachten, spoedgevallendiensten en dergelijke. Zij zijn vaak de eersten die geconfronteerd worden met de uiterlijke tekenen van kindermishandeling.

Het is belangrijk dat wat gebeurt ook resultaat oplevert. Om daar zicht op te krijgen, vragen de indieners om een monitoring op te zetten van dossiers die worden gemeld bij de gemandateerde voorzieningen en de trajecten die vervolgens worden afgelegd. Dat moet aantonen waar er verbeterpunten zijn zodat het beleid bijgestuurd kan worden.

De hulplijnen moeten blijvend bekendgemaakt worden, en er moet ook geïnvesteerd worden in goede samenwerking en doorverwijzing tussen de hulplijnen. Mensen mogen er ook niet in verloren lopen. Het voorstel van resolutie vraagt in te zetten op permanente vorming en opvolging van vrijwillige en professionele hulpverleners zodat wie een oproep krijgt daar goed mee kan omgaan.

Er wordt ook gevraagd om de capaciteit en openingsuren van de chatlijnen te vergroten. Voor mensen is het een grote stap om contact op te nemen met een chatlijn

maar als die op dat moment niet bereikbaar is, wordt er vaak geen contact meer opgenomen.

Open Vld dringt erop aan dat kinderen in de jaren na het afsluiten van een hulpverleningstraject nog terechtkunnen in de jeugdhulpverlening met hun zorgen en noden. Die vraag geldt trouwens niet alleen in verband met kindermishandeling maar voor de jeugdhulpverlening in het algemeen. Open Vld zal dit voorstel van resolutie goedkeuren.

Lorin Parys herhaalt dat er 250 meldingen per dag van kindermishandeling zijn bij de jeugdparketten of een kleine 100.000 per jaar, wat dan nog maar een deel van alle verontrustende opvoedingssituaties is. Wie als kind op een of andere manier is mishandeld, draagt die sporen voor de rest van zijn of haar leven mee. Dit voorstel van resolutie doet concrete aanbevelingen aan de Vlaamse Regering waarmee ze aan de slag moet.

Om het 'dark number' beter te kunnen inschatten en meer aangiftebereidheid te creëren, wordt aan de hulplijnen meer slagkracht gegeven. Het kan niet dat er na een programma een spotje komt van een hulplijn die op dat ogenblik gesloten is. Er kan dan wel nog een mail gestuurd worden, maar dat is niet hetzelfde als op dat moment met iemand chatten of bellen. Het is belangrijk dat er één digitaal kader komt voor alle hulplijnen waardoor er sneller en beter doorverwezen kan worden.

Door het voeren van longitudinaal onderzoek waardoor cijfers met elkaar vergeleken kunnen worden, zal er een beter beeld zijn van wat er zich afspeelt achter de gesloten deuren in de Vlaamse samenleving. Op deze manier zullen kinderen die nood hebben aan hulp, die veel sneller krijgen omdat het fenomeen duidelijker is.

In het voorstel van de resolutie wordt benadrukt dat het belangrijk is om niet enkel naar het kind te kijken in verontrustende opvoedingssituaties, maar naar het gezin, de familie en de context.

Uithuisplaatsingen gebeuren niet zomaar, maar soms is het overal beter dan thuis. Er moet dan snel en adequaat opgetreden kunnen worden zodat de sporen die kindermishandeling nalaten geen diepe groeven worden op de ziel van een kind. Er moet een meldcode ontwikkeld worden die door iedereen gedeeld wordt en de kindreflex moet worden uitgerold over verschillende sectoren.

Een moeilijke opdracht voor de Vlaamse Regering is dat er geprobeerd moet worden duidelijk aan te geven waar de grens tussen vrijblijvendheid en hulpverlening ligt. Momenteel is er een grijze zone: veel verontrustende opvoedingssituaties staan te boek als vrijwillige hulpverlening, maar zijn dat in de feiten niet. Hulpverleners zeggen dat iemand moet beslissen om mee te stappen in een traject of dat dit verplicht zal worden via de jeugdrechter. Dat is in de meeste gevallen geen keuze, maar heeft implicaties op het traject dat daarop volgt. De afbakening moet daarom helderder zijn.

Er moet een betere samenwerking zijn tussen Justitie en Welzijn. De verschillende sectoren moeten elkaar vinden, elkaar beter begrijpen en sneller ingrijpen wanneer dat nodig is.

Om recidive te vermijden, moet er niet alleen oog zijn voor het kind, maar ook voor de dader door ervoor te zorgen dat hij geen nieuwe feiten pleegt. Er moet daarom geïnvesteerd worden in evidencebased dadertherapie.

Het is belangrijk dat er één aanspreekpunt is voor verontrustende opvoedingssituaties. Niet alleen de VK's moeten gestroomlijnder werken, maar ook de OCJ's en

VK's moeten samenwerken op een manier waarbij het voor de burger duidelijk is waar hij terecht kan met een vraag over kindermishandeling.

De N-VA vindt het belangrijk om kinderen die de jeugdhulpverlening verlaten op langere termijn op te volgen want dergelijke zaken zijn nooit afgesloten. Ze moeten weten dat er altijd iemand is bij wie ze terecht kunnen, ook al verblijven ze niet meer in een voorziening, en wonen ze zelfstandig of opnieuw thuis. Die kinderen moeten persoonlijk opgevolgd worden, maar ook op metaniveau via longitudinaal onderzoek om na te gaan of de hulpverlening positieve effecten heeft.

Het voorstel van resolutie is exhaustief en geeft een belangrijke opdracht aan de Vlaamse Regering. N-VA zal het goedkeuren.

Jos D'Haese bedankt de indieners voor het initiatief en ziet positieve zaken, zoals de vraag naar meer onderzoek om kennis en inzicht te verwerven in de problematiek, het opnieuw installeren van een structureel overlegorgaan tussen Justitie en Welzijn, het sensibiliseren van het brede publiek om vroegdetectie beter mogelijk te maken en tijdig te kunnen ingrijpen, en het pleidooi voor het oprichten van één gemandateerde voorziening in plaats van de huidige twee. De PVDA heeft bij dat laatste wel de bedenking dat de VK's het beste worden opgeslokt door het agentschap Opgroeien zodat wie daar werkt een statutair statuut krijgt en wie bij de OCJ's werkt zijn ambtenarenstatuut niet verliest. Ook het pleidooi om te werken in de gezinscontext is positief.

Het voorstel van resolutie blijft stil over de lange wachtlijsten in alle geledingen van de jeugdzorg. Er zijn wachtlijsten van één tot anderhalf jaar voor zowel thuisbegeleiding als residentiële zorg en pleegzorg. Sinds de invoering van de integrale jeugdzorg zijn de wachtlijsten alleen maar toegenomen. Om de hulpverleningsmethodiek 'signs of safety' te laten werken, moet er meer geïnvesteerd worden in personeel in de OCJ's en de sociale diensten van de jeugdrechtbanken. Die methodiek is immers intensief waardoor hulpverleners twee tot drie keer per week met het cliëntsysteem moeten samenzitten, wat met de huidige hoge caseload onmogelijk is. Ook de CLB's die hierin belangrijk zijn, kampen met personeelstekorten.

Ondanks de positieve zaken in het voorstel van resolutie is er geen aandacht voor het wegwerken van wachtlijsten om de mooie voornemens te kunnen waarmaken.

Suzy Wouters wijst erop dat het Vlaams Belang de problemen die in het voorstel van resolutie staan, al vaak heeft aangekaart. Zij betreurt dat de partijen die reeds jaren in de Vlaamse Regering zitten deze prangende problematiek, die niet nieuw is, nu pas willen aanpakken. De voorstellen zijn goed, dringend nodig en het zou prachtig zijn als ze allemaal gerealiseerd kunnen worden. Ze vraagt welke budgetten daartegenover staan en op welke termijn dit zal worden uitgevoerd.

Celia Groothedde is tevreden dat er over dit onderwerp een voorstel van resolutie is ingediend, maar heeft enkele vragen bij de inhoud. Er staan vaak onduidelijkheden in: één zin kan enerzijds loffelijk geïnterpreteerd worden maar kan anderzijds schadelijk zijn. Er wordt soms ook over problemen heen gekeken en er worden regelmatig verantwoordelijkheden bij de sector gelegd, terwijl die eigenlijk de verantwoordelijkheid van de politiek zijn. Er zitten ook lacunes in bepaalde punten waar de politiek iets aan zou moeten doen in plaats van het bij de hulpverlening te leggen.

Het is problematisch dat er geen cijfers over kindermishandeling zijn, maar de cijfers die er zijn, duiden op een groot probleem. Dat er cijfers verzameld en systematisch bijgehouden zullen worden, zal zorgen voor een duidelijker beeld en aanwijzingen geven om het probleem aan te pakken, maar er wordt geen voorstel gedaan over hoe de cijfers verzameld moeten worden. Dat maakt veel uit voor de kwaliteit ervan,

de betrouwbaarheid en de aanpak. Daarnaast zijn ook cijfers over de vraag of de aanpak werkt belangrijk, maar daar wordt niet op ingegaan, terwijl verschillende universiteiten in Nederland vierjaarlijks een dergelijke meting doen. Alleen meten hoe erg de toestand is en hoe groot de kosten zijn, zal de situatie niet oplossen.

Het voorstel van resolutie gaat in op beroepsgeheim, meldingsplicht en sensibilisering. Sensibilisering van hulpverleners kan nuttig zijn, maar ze weten vaak niet waar ze terechtkunnen. Ook leerkrachten kunnen belangrijke potentiële melders van kindermishandeling zijn, maar ze weten niet dat er zoiets bestaat als een CAW of een VK. Als er een 'community based'-aanpak geïnstalleerd wordt, dan wordt ervoor gezorgd dat mensen die essentieel zijn in de melding, ook weten bij welke specialisten ze terechtkunnen en op welk moment. In die coördinatie ziet Celia Groothedde een taak voor de overheid, maar die komt weinig aan bod in het voorstel van resolutie.

Handelingsverlegenheid wordt in de teksten vaak geïnterpreteerd als niet ingrijpen als het niet goed gaat, maar Freya Saeys zei terecht dat het vaak zit in het niet weten waar men terecht kan.

Ook de grenzen van het beroepsgeheim worden afgetast, maar volgens het middenveld laat de huidige regelgeving voldoende toe om kinderen in veiligheid te brengen. Er moet gewerkt worden aan voorlichting en coördinatie.

Wat gebeurt er nadat iemand contact heeft opgenomen met een chatlijn? Daar zitten veel hendels, maar ook veel problemen. In Vlaanderen zijn er wachtlijsten van twee jaar in de hulpverlening, terwijl die quasi direct toegankelijk zou moeten zijn. Als de directe instap in de chatlijnen en de kindreflex worden verbeterd, dan moeten de extra meldingen ook opgevangen kunnen worden. De invoering van de kindreflex is een goede zaak, maar het kan het probleem van de wachtlijsten verergeren en deels mee creëren.

Ook bij snel ingrijpen heeft ze dezelfde kritiek, want ook daar zijn er wachtlijsten in de hulpverlening. Wat heeft iemand aan kunnen ingrijpen als een plekje in de hulpverlening onmogelijk te vinden is?

Groen is voorstander van dadertherapie, maar de therapie moet voorhanden en bovendien evidencebased zijn. Doorsturen mag niet op een wachtlijst botsen.

De overkoepelende aanpak is een loffelijk streven, maar ook daar zijn vragen bij te stellen. Kindermishandeling is net zoals elke vorm van intrafamiliaal geweld een gevoelig thema, maar de aanpak op justitioneel vlak draait niet altijd goed. Soms worden slachtoffers geculpabiliseerd of naar huis gestuurd. Als de politie langsgaat bij een gezin na een melding over kindermishandeling, zijn de criteria of het kind er goed gekleed uitziet en of de frigo vol zit. Een betere aanpak moet gebaseerd zijn op een betere werking en betere voorlichting, maar ook dat kan twee kanten uit. Er zijn veel ouders die op een goede manier met hun kinderen omgaan, maar een lege frigo hebben. Anderzijds zijn er middenklassenkinderen die mishandeld worden zonder dat er vragen worden gesteld omdat ze goed gekleed en weldoervoed zijn. Als een leerkracht naar de politie stapt en de aanpak gebeurt op deze manier, dan wordt het probleem nefaster. Als een leerkracht op de hoogte is van de mogelijkheden en naar een CAW of VK stapt, kan het probleem evidencebased aangepakt worden. Te snel de politie erbij halen, kan contraproductief werken.

Veel hangt af van hoe de integratie van de VK's en OCJ's gebeurt want beide organisaties hanteren een andere aanpak. Celia Groothedde vreest dat de goede dynamische punten onderdrukt kunnen worden, terwijl ze net voor een goede impuls zorgen.

'Signs of safety' kan op een goede manier toegepast worden, maar ook op een andere manier. Er kan een checklist afgegaan worden, het model kan worden verengd of er kan traumasensitief te werk worden gegaan. De vraag is waarom de methodologie wordt versterkt terwijl er verschillende methodologieën nodig zijn.

Het is een mooie zaak dat het eindelijk mogelijk wordt om ouders en kinderen samen op te nemen want daar is al lang behoefte aan.

Bij uithuisplaatsingen is het pijnlijk dat er met de huidige wachtlijsten en de overbevraging naar de hulpverlening wordt gewezen. Hoe kan het Vlaamse beleid naar hen wijzen als ze al kopje onder gaan? Waarom staat er dat de hulpverlening elk dossier moet opvangen terwijl ze dat niet kan? Die verantwoordelijkheid ligt bij het Vlaams Parlement, het beleid en de Vlaamse Regering.

Gegevensdeling en informatie-uitwisseling tussen Justitie en Welzijn kunnen in een beperkt aantal dossiers nuttig zijn, maar het is het topje van de ijsberg. Als dit veralgemeend wordt, dan kan dit een pervers effect hebben en kunnen er onverwachte en ongewenste effecten opduiken door iets dat goedbedoeld was.

Op zich is dit een goedbedoeld voorstel van resolutie, maar Celia Groothedde heeft er reserves bij. Het is haar niet duidelijk wat de aanpak is en ze heeft de indruk dat verschillende benaderingswijzen elkaar in de tekst ontmoeten en soms zelfs conflicterend zijn.

Namens Vooruit spreekt *Freya Van den Bossche* haar appreciatie uit voor het voorstel van resolutie. Er zitten veel sterke punten in en een aantal aanbevelingen kan ze volmondig steunen, maar bij de stemming zal de partij zich onthouden omdat niet alles wat erin staat haar goedkeuring wegdraagt. Zo heeft Vooruit grote bedenkingen bij de samensmelting van het VK met het OCJ wegens de onderscheiden rol van beide gemandateerde voorzieningen.

Wanneer een aantal aanbevelingen in de praktijk wordt omgezet en daarvoor decretaal werk nodig is, zal Vooruit veel van die aanbevelingen steunen. Door zich te onthouden en niet tegen te stemmen wil de fractie haar appreciatie uitdrukken voor de terechte voorstellen.

Voor *Koen Daniëls* is sensibilisering om het taboe te doorbreken erg belangrijk. Dat taboe leeft zowel bij ouders en de omgeving als in het onderwijs en de jeugdbeweging. Op het moment dat een situatie ontploft, wordt dikwijls in de omgeving gezegd dat er al signalen waren maar dat er niets mee was gebeurd. Er moet blijvend op sensibilisering worden ingezet.

Ook het onderwijs stoot vaak op de grenzen van het beroepsgeheim. Als kinderen aan een leerkracht een dergelijke situatie vertellen maar vragen om het niet door te vertellen, dan moet de leerkracht zeggen dat hij dat niet kan garanderen en moet hij daarmee verdergaan. Helaas zijn er ook situaties waar kinderen als gevolg van een conflictsituatie thuis zeggen dat ze mishandeld worden, terwijl dat niet het geval is. Dergelijke situaties zetten aan om het toch maar niet te melden uit schrik dat het niet waar zou zijn. Het is belangrijk dat er één meldpunt is en dat er in overleg wordt bekeken wat er gedaan kan worden.

Koen Daniëls is het niet eens met de uitspraak dat de sociale diensten van de politie kijken of een kind goed gekleed is en of de frigo goed gevuld is om dan te concluderen dat er geen kindermishandeling plaatsvindt. Misschien was dat in het verleden zo, maar de huidige hulpverleners gaan professioneler te werk. Er mag geen karikatuur van worden gemaakt.

Lorin Parys steunt wat *Koen Daniëls* zegt want de hulpverlening werkt op een professionelere manier. In de commissie Justitie had *Celia Groothedde* het over klasverschillen bij straffen en sancties die het parket oplegt (*Hand. VI. Parl. 2020-21, nr. C313*). Hier gaat het over de hulpverlening en dat de politie het traject aanpast afgaande op hoe iemand eruitziet. *Lorin Parys* vindt het ongezond om die klassendiscussie – die eigenlijk zonder voorwerp is omdat hij daar nog nooit een studie over heeft gezien – te voeren. Het is onrespectvol ten aanzien van het middenveld, de hulpverleners en politionele diensten.

Op de vraag hoe de cijfers verzameld zullen worden, antwoordt hij dat meestal dezelfde werkwijze wordt gehanteerd. Het Vlaams Parlement stelt een vraag aan de Vlaamse Regering en die verzamelt academici om een methodologie op poten te zetten. *Lorin Parys* zou het onkies vinden dat het Vlaams Parlement dat zou uitwerken.

Hij is blij dat *Celia Groothedde* onderschrijft dat er geprobeerd wordt om evidencebased te werken. Hij is er voorstander van om te taxeren op uitkomst en niet op het proces.

Hij is het ermee eens dat de capaciteit de achilleshiel is en dat moeten wachten op hulp niet kan. Er wordt veel verwacht van één gezin – één plan, en de spreker hoopt daarvan de effecten te zien. Die vragen worden ook aan de minister gesteld, maar capaciteit is belangrijk.

Het stond al in het Vlaamse regeerakkoord dat er geprobeerd moet worden om hulp te verlenen aan ouders en kinderen die samen uit huis worden geplaatst. Er wordt nog eens aan de Vlaamse Regering gevraagd om daar versneld werk van te maken. *Lorin Parys* is tevreden dat hij daarvoor op de steun van Groen kan rekenen.

Dat er één aanspreekpunt moet zijn waar iemand terecht kan met vragen over kindermishandeling of verontrustende opvoedingssituaties is in het belang van het kind dat mishandeld wordt. Nadien wordt bekeken op welke manier de medewerkers daar zo goed mogelijk voor kunnen worden ingezet. Het is te vroeg om al te beginnen over het statuut van de medewerkers, alsof dit een directe link heeft met het feit dat er eenvoudigere en eenduidigere dienstverlening moet zijn voor wie hulp zoekt.

Volgens *Celia Groothedde* kwam het voorbeeld over de politie van het middenveld. In de praktijk blijkt dat als de politie wordt betrokken bij intrafamiliaal geweld, het niet zelden de wijkagent is die langsgaat, maar dat is geen specialist. Daarom heeft de integratie van politie en Justitie twee kanten. Het kan goed zijn, maar het kan er ook voor zorgen dat de expertise van wie specialist is, verloren gaat. Het voorstel van resolutie is niet altijd duidelijk over hoe dingen aangepakt worden.

Wat betreft de cijfers, haalde ze Nederland aan omdat daar elke legislatuur met verschillende universiteiten wordt gewerkt. Voor die aanpak pleiten ook Vlaamse experts omdat een onderwerp als kindermishandeling bij uitstek helaas ideologisch kan worden behandeld en daarmee is een kind nooit geholpen. Als er per partij een expert moet worden aangeduid, dan zal er overlap zijn maar ook verschil. Het is daarom niet aangewezen dat de Vlaamse Regering dit in haar eentje regelt. Er moet consensus zijn en er moet met verschillende universiteiten gewerkt worden zodat iedereen achter de cijfers kan staan.

Capaciteit is belangrijk, maar de wachtlijsten zijn dat ook. In het voorstel van resolutie wordt er meermaals een steen geworpen naar de hulpverlening en dat is jammer omdat het om een politiek probleem gaat.

Het is goed dat er aandacht is voor uithuisplaatsingen, maar die moeten op een goede manier gebeuren. Ook daar kan het twee kanten uit.

Freya Saeys beaamt dat het belangrijk is dat hulpverleners het hulpverleningslandschap kennen, en dat is opgenomen in het voorstel van resolutie. Als het detecteren en melden van kindermishandeling als een gedeelde maatschappelijke verantwoordelijkheid wordt gezien, dan moet ervoor gezorgd worden dat (huis)artsen en spoeddiensten heel goed weten naar wie ze moeten doorverwijzen.

Katrien Schryvers vindt het kort door de bocht om de vraag naar meer afstemming te interpreteren alsof er met de vinger naar de hulpverleners wordt gewezen omdat zij hun job niet goed zouden doen, want niets is minder waar. De problematiek is complex en de signalen zijn soms diffuus en divers. Daardoor gebeuren er misschien doorverwijzingen die zijn ingegeven door het niet altijd even goed kunnen herkennen van signalen en het niet altijd even goed kennen van het complexe hulpverleningslandschap. Dat is de reden waarom er aan de Vlaamse Regering wordt gevraagd om het complexe landschap beter bekend te maken bij hulpverleners en hun vorming te geven, ook al in de opleiding, om signalen beter te herkennen en om te weten welke weg ze moeten volgen zodat de nodige hulpverlening kan volgen. *Celia Groothedde* draait het om.

Het voorstel van resolutie vraagt om een monitoring op te zetten van de dossiers die bij de gemandateerde voorzieningen worden aangemeld en de trajecten die vervolgens worden afgelegd zodat de resultaten van het gehanteerde beleid beter in kaart kunnen worden gebracht. Het gaat over het monitoren van de resultaten en het effect van het beleid. Zoiets gebeurt om er lessen uit te trekken en in functie daarvan het beleid bij te sturen.

Vanzelfsprekend is capaciteit essentieel en een belangrijke stap daarin is zo vroeg mogelijke detectie. Hoe vroeger noden gedetecteerd worden, hoe sneller er ingegrepen kan worden, hoe minder ingrijpend de problematiek zal zijn en hoe minder ingrijpend de hulpverlening. Ook dat is een oproep in het voorstel van resolutie.

Vlaanderen heeft de voorbije jaren al sterk ingezet op capaciteit en er worden veel meer jongeren bereikt met de jeugdhulp dan een aantal jaren geleden. Er wordt tijdens deze legislatuur minstens 60 miljoen euro bijkomend ingezet op capaciteit. Eén gezin – één plan en de zorggarantie voor het jonge kind zijn twee uitermate belangrijke projecten omdat ze gericht zijn op garantie en samenwerking, en op het aanpakken van de hele gezinscontext. Net daarom is het platform dat de Vlaamse Regering recent heeft gelanceerd essentieel. Er bestond vroeger een platform, maar die werking was stilgevallen omdat bepaalde partners er niet stelselmatig meer aan participeerden. Het is goed dat dit opnieuw wordt opgestart, dat er ervaringen worden uitgewisseld en verantwoordelijkheden gedeeld, en dat er een gecoördineerde aanpak komt.

De hulplijnen zijn door de coronacrisis bekender geworden en er is ook sterk in geïnvesteerd. Die investering gaat in de volgende periode nog verder. Er is ook permanente structurele samenwerking tussen de hulplijnen ontstaan. Door stelselmatig met elkaar in gesprek te gaan, leren ze elkaar kennen, weten ze beter hoe ze moeten doorverwijzen, en kunnen er meer afspraken gemaakt worden over een warme doorverwijzing.

Celia Groothedde doet alsof de meerderheid het beroepsgeheim wil doorbreken, maar daar is geen sprake van. Een hulpverlener kan zijn beroepsgeheim delen met anderen waardoor een problematiek beter aangepakt kan worden. *Katrien Schryvers* heeft begrip voor hulpverleners die worstelen met het beroepsgeheim en aan hen wordt de hand gereikt om in een handelingskader kinderen die mishandeld worden of in nood zijn op een effectieve manier te helpen.

Celia Groothedde vindt het jammer dat sommige leden van de meerderheid de nuance weglaten, maar dat gebeurt wel vaker. Ze doet haar best om in haar tussenkomsten mee te geven wat er goed is, maar plaatst ook kanttekeningen en het klopt dat het er in dit geval vrij veel zijn. Dat daar puur politiek op wordt ingegaan en dat er op de man wordt gespeeld, is spijtig en doet afbreuk aan het onderwerp.

Ze heeft in het voorstel van resolutie niet letterlijk zien staan dat het de bedoeling is om langdurig te meten wat het effect is en of de aanpak werkt. De manier van selecteren van specialisten blijft belangrijk. Ze is bezorgd over de ideologie op dat vlak.

Het is goed dat er meer mensen betrokken worden bij de hulpverlening, dat de problematiek sneller wordt aangepakt en dat er tijdige captatie is van problemen, maar het klopt niet dat de problematiek op dit moment wordt opgelost. Er zijn lange wachtlijsten in de jeugdhulpverlening en de psychologische hulpverlening, en op dat vlak worden geen stappen vooruitgezet.

Bij diffuse signalen moet er een juiste doorverwijzing gebeuren. Ze is het eens met Freya Saeys, maar heeft het gevoel dat zaken op verschillende manieren worden uitgelegd. Zal er gewerkt worden met 'community based education'? Daarmee zien leerkrachten wat de lokale community is en waar ze terecht kunnen, maar in de plenaire vergadering van 2 juni 2021 had de meerderheid daar geen oren naar (*Hand. VI.Parl. 2020-21, nr. 34*). Zullen ervaringsdeskundigen in armoede ingezet worden? Ze betreurt de opmerking van Lorin Parys. Als ze het in de commissie Justitie had over hoe jongeren in armoede worden behandeld, dan komt dat van het middenveld en academici met expertise.

Het delen van het beroepsgeheim kan voor de professional een gevaar inhouden en de gebruiker afschrikken. De meningen daarover zijn verdeeld, maar dat is een bezorgdheid.

Katrien Schryvers zei dat het vroegere overlegplatform niet goed werkte omdat er een aantal mensen niet meer aan participeerde, maar misschien was het ook niet goed georganiseerd. Het is een goede zaak dat het platform opnieuw wordt ingesteld en ze hoopt dat het op een andere manier wordt georganiseerd.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie wordt met 12 stemmen voor bij 3 onthoudingen goedgekeurd.

Stefaan SINTOBIN,
voorzitter

Tine VAN DER VLOET
Ann DE MARTELAER,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

CAW	centrum algemeen welzijnswerk
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
OCJ	ondersteuningscentrum jeugdzorg
VK	vertrouwenscentrum kindermishandeling